



جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی،
اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی



یادداشت هفتگی

سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۱ / شماره ۱۳ / ۱۳۹۹

۱۳۹۹/۱۰/۲۷

مطالب این شماره

برنامه ای برای اطمینان از عرضه جهانی غذا

در طول بحران کووید ۱۹ ۲

ترجمه: حسین اسماعیل نیا

تصویب و ابلاغ آیین نامه اجرایی بند ه تبصره

۸ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل

کشور [موضوع نحوه محاسبه مبالغ

دریافتی از چاه های آب کشاورزی و نحوه

هزینه کرد آن] ۵

تهیه و تحلیل: معصومه فخری



این موسسه با کمال احترام و سپاس، بذیرای نظرات ارزشمند
خوانندگان این اثر می‌باشد

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ صندوق پستی: ۱۵۱۵-۱۵۸۱۵

کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

<http://www.agri-peri.ac.ir>

عنوان خبر: برنامه‌ای برای اطمینان از عرضه جهانی غذا در طول بحران کووید ۱۹^۱

ترجمه: حسین اسماعیل‌نیا

ویراستار علمی: فرزین علی‌ملایی

ویراستار فنی: احسان عباسلو

کد: PN- 2-13991027-(28)

خلاصه متن خبر

نقشه راه اقتصاددان ارشد فائو درباره این که جهان چگونه می‌تواند شوک‌های موجود در نظام‌های کشاورزی و غذایی را کاهش دهد، بدین شرح است: زنجیره‌های عرضه جهانی غذا، پیچیده‌اند و بیماری همه گیر کووید ۱۹، جهان را در شرایط بحرانی قرار داده است؛ به نحوی که اقدامات بی سابقه‌ای را برای تحرک بخشی و برنامه‌ریزی جهت تحول بنیادی بودجه‌های عمومی در راستای مقابله با تهدیدهای ویروس کرونای بدون مرز طلب می‌کند. موفقیت سیستم‌های غذایی ما مستلزم برنامه‌های منسجم و قوی خواهد بود. اقتصاددان ارشد فائو - ماکسیمو توررو کولن^۲ - چارچوبی را بیان می‌کند تا کشورها بتوانند به تفکر و تدوین برنامه‌ها در این خصوص سوق داده شوند. با توجه به این که کشورهای زیادی سیاست قرنطینه‌ای را برای مهار و کاهش بحران کووید ۱۹ در پیش گرفته‌اند، آیا خطر اتمام غذا به وقوع خواهد پیوست؟ پاسخ کوتاه، هم "آری" و هم "خیر" است. چنین خطری وجود دارد؛ اما روش‌های فراوانی برای کاهش احتمال اتمام غذا وجود دارد و هرچه زودتر این راه‌ها دنبال شود، بیشتر می‌توان از تشدید بحران سلامت جهانی جلوگیری کرد. در حال حاضر اگرچه در قفسه‌های سوپرمارکتها، ذخایر غذایی خوبی وجود دارد، اما نشانه‌هایی از فشارهای ناشی از قرنطینه‌های موثر بر زنجیره‌های عرضه را می‌توان در کاهش سرعت در صنعت حمل نقل دریایی مشاهده نمود. به ویژه در حوزه تدارکات، اختلالاتی را در ماه‌های پیش روی شاهد خواهیم شد. حکومت‌ها مبارزات گسترده‌ای را جهت مقابله با ویروس کرونا در پیش گرفته‌اند؛ برنامه‌های مقابله با آن باید شامل اقداماتی با هدف

کاهش شوک‌های زنجیره عرضه غذا باشد و زندگی را آشکارا برای همه و به ویژه برای کسانی که آسیب پذیرترند، حفظ کنند. باید به خاطر داشت که الزامات سلامت عمومی در گرو همکاری همه است و باید برای همه قابل دسترسی باشد. بدین ترتیب پاسخ طولانی‌تر منفی خواهد بود چرا که ما نمی‌توانیم از پس اشتباهاتی برآییم که ممکن است معضل را تشدید کند.

تحلیل و پیشنهاد سیاستی

❖ اولین گام چیست؟

اگرچه لزوم اتخاذ سیاست‌های هماهنگ در همه مراحل ضروری است، اما لازم است اولویت به تقویت ظرفیت افزایش کمک‌های غذایی ضروری و به مردم آسیب پذیر داده شود. مدارس جهان در حال تعطیل شدن هستند که در این صورت ۳۰۰ میلیون دانش آموز وعده غذایی مدرسه را از دست خواهند داد. علاوه بر آن اقدامات قرنطینه‌ای به معنی تعطیلی بسیاری از فعالیت‌ها و کاهش درآمد است که باعث افزایش کشمکش خانواده‌ها جهت تهیه غذای سفره می‌شود؛ این خانواده‌ها به پول نقد بیش از هرچیز نیاز دارند. پرداخت‌های یک باره (one-off) مانند پرداخت‌هایی که در هنگ کنگ و یا سنگاپور اعمال می‌شود و یا پرداخت‌های انتقالی متعدد، به کارگیری برنامه‌هایی بدان گونه که در ایالات متحده اجرا شده و یا خیز چین برای شتاب بخشیدن به پرداخت بیمه بیکاری تصمیماتی مناسب‌اند. در کشور پرو، اقسار آسیب پذیر بالای ۶۵ ساله را با افزایش مزایای نقدی (cash benefits) هدفمند نموده‌اند. در برخی زمینه‌ها - چنان که در ایتالیا در " بسته‌ی التیام ایتالیا" پیشنهاد شده است - تمدید مهلت قانونی جهت پرداخت مالیات‌ها و مهلت قانونی پرداخت‌های رهنی موثر خواهد بود. اهمیت چنین مواردی زیاد و قابل توجه است؛ به ویژه در وضعیتی که کارگران در خانه مانده‌اند و فاصله‌گذاری فیزیکی را نیز حفظ می‌کنند این کارها ضروری است. به طور حتم بانک‌های غذا و فعالیت‌های خیریه‌ها و سازمان‌های غیر دولتی نیز مشوق تحویل غذا خواهند شد.

❖ نقش تجارت جهانی غذا چیست؟

تجارت جهانی غذا باید تداوم یابد. ۲۰ درصد کالری‌های مصرفی مردم از مرزهای بین‌المللی عبور می‌کند که این میزان حدود ۵۰ درصد

1 - A battle plan for ensuring global food supplies during the COVID-19 crisis- <http://www.fao.org/news/story/en/item/1268059/icode>
2 - Maximo Torero Cullen

کشاورزان، چیزی را که کسی نمی‌تواند بخرد، تولید نخواهند کرد؛ بنابراین مساله نه تنها شامل توان مالی اندک، بلکه شامل موجودبودن و در دسترس بودن نیز می‌شود. اطمینان از ایمنی کارگران سیستم‌های غذایی نیز مهم است؛ در همین راستا اقدامات سلامت محلی نیاز به تقویت سیاست‌های استعلاجی، اطمینان از اجرای دستورالعمل‌ها و قابلیت‌های فاصله‌ی فیزیکی دارد و همچنین در بخش حمل و تحویل نیز لازم است این موارد مورد توجه قرار گیرند.

بیش از یک چهارم کار مزرعه در جهان به وسیله کارگران مهاجر انجام می‌گیرد؛ بنابراین برای اجتناب از کمبود نیروی کار، تشریفات ویزا باید تسریع شوند؛ فارغ از این که چقدر ممکن است در حال حاضر غیرقابل اجرا به نظر برسد. همان طور که از کارکنان مراقبت‌های بهداشتی حاضر در خط مقدم به عنوان قهرمانان یاد می‌شود، کسانی که زیرساخت‌های بحرانی نظام‌های غذایی ما را تشکیل می‌دهند، سزاوار تقدیر و تشکر می‌باشند؛ نه این که در این زمان‌ها تلاش آنان مایه ننگ محسوب شود و مورد غفلت قرار گیرند. در ضمن باید از بازدیدکنندگان تسهیلات تولیدی همچون انبارها و بازارهای عمده فروشی ممانعت به عمل آورد. اگرچه مراکز فروش نهایی همچون سوپرمارکت‌ها کاهش ساعات کار و چرخش کارکنان را آغاز کرده‌اند؛ اما "خدمات تحویل بدون تماس (فیزیکی)" به طور گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. همان طوری که چین نشان داده است، تجارت الکترونیک در این زمینه‌ها پتانسیل عظیمی دارد.

❖ کشاورزان خرد چطور؟

یک تناقض در گرسنگی جهانی آن است که با وجود فعالیت کشاورزان خرد در نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه، آنها به طور جدی در معرض خطر ناامنی غذایی قرار دارند و دلیل آن، درآمدهای اندک آنهاست. اگر این مساله تشدید شود و توانایی آنها در تولید غذا کاهش یابد، مساله غم‌انگیزی خواهد بود؛ آنهم در زمانی که سعی ما بر این است که از کفایت عرضه غذا برای همه اطمینان حاصل کنیم. بنابراین سیاست‌گذاران باید به کشاورزان خرد در نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه توجه داشته باشند. آن چه که ما می‌دانیم و در طول قرنطینه در آفریقای غربی در هنگام بحران ابولا

بیشتر از چهل سال پیش است. یک سوم تجارت جهانی غذا از سوی کشورهای با درآمد اندک و متوسط صورت می‌گیرد و این امر کمک خیلی مهمی به درآمد و رفاه آنها می‌نماید. کشورهایی که وابسته به غذای وارداتی هستند مخصوصاً در برابر حجم رو به کاهش تجارت آسیب پذیر می‌شوند؛ به ویژه اگر نرخ ارز آنها نیز در حال کاهش باشد. در چنین شرایطی احتمال دارد قیمت مواد غذایی در خرده فروشی‌ها افزایش یابد که اثر آن خیلی ناگهانی، شدید و بی ثبات خواهد بود به نحوی که هزینه‌های غذا سهم زیادی از بودجه‌های خانوار را می‌بلعد. این جهش‌ها می‌توانند اثرات درازمدتی بر توسعه انسانی و بهره‌وری اقتصادی در آینده داشته باشند. این کشورها باید بلافاصله گزینه‌های سیاست‌های مالیاتی و تجاری خود و اثرات احتمالی آنها را بررسی کنند و جهت ایجاد محیط مناسب برای تجارت غذا با یکدیگر همراهی نمایند. باید از سیاست فقیرسازی همسایه که به شکل مالیات‌های صادراتی بیشتر و یا تحریم‌های صادراتی کامل که به وسیله برخی از کشورها در طول بحران جهانی قیمت مواد غذایی در سال ۲۰۰۸ به اجرا درآمد، ممانعت به عمل آورد. کپی برداری سیاستی و رفتاری از این گونه کشورها، اوضاع را نه تنها برای شرکای تجاری کوچکتر بلکه برای همه بدتر می‌نماید. در واقع زمانی به پایداری بازارهای جهانی غذا خواهیم رسید که تعرفه‌های وارداتی مضر و مالیات بر ارزش افزوده به طور موقت کاهش یابد. حداقل در این زمینه باید برای خود سوگند نامه بقراط تنظیم کرد.

❖ بازارهای داخلی چگونه باید باشند؟

مطمئناً حجم عظیمی از اقدامات عرضه غذا در داخل کشورها انجام می‌گیرد. پاندمی جهانی به سرعت زنجیره‌های عرضه را تحت فشار قرار خواهد داد. زنجیره‌های عرضه‌ای که شامل شبکه پیچیده‌ای از تعاملات بین کشاورزان، کارگران مزرعه، نهاده‌هایی نظیر کود، بذر، داروهای دامپزشکی، کارخانه‌های فرآوری کننده، توزیع‌کنندگان بار و خرده‌فروشی است. بنابراین برای ممانعت از کمبود مواد غذایی، هرگونه کوششی باید سلامت و تحرک همه اجزای زنجیره‌های عرضه را به طور کارآمد حفظ کند. همان طور که همه می‌دانیم، میوه‌هایی که در محدوده‌های زمانی مناسب چیده نشوند و یا فروخته نشوند، خراب خواهند شد؛ علاوه بر این

❖ آیا شما خوشبین هستید؟

با وجود پاندمی کرونا، ما می‌خواهیم و باید زنده بمانیم؛ اما همین حالا باید بفهمیم که اقدامات مقابله با آن، خسارت عظیمی به نظام غذایی جهانی ما وارد خواهد کرد. فائو تخصص زیادی در این موضوعات دارد و می‌تواند به کشورهایی که نیاز به مشاوره‌ی سریع سیاستی دارند، مساعدت نماید. با کار با یکدیگر می‌توان خسارت‌های همه‌گیری کرونا را کاهش داد و برای این کار نیاز به انجام اقدامات مذکور است. اجرای اقدامات مذکور و همکاری‌های فعالانه بین‌المللی می‌تواند به همه کشورها کمک کند تا در جریان این نبرد به یکدیگر ملحق شویم.

مشاهده کردیم، این است که محدودیت‌ها در تحرک و بستن جاده‌ها، دسترسی کشاورزان را به بازارها برای خرید نهاده‌ها و فروش فراورده‌هاشان و همچنین دسترسی به نیروی کار را به ویژه در اوج زمان نیاز به نیروی کار کاهش می‌دهد. در نتیجه تولیدات تازه جمع‌آوری شده، به فروش نمی‌رود و این منجر به ضایعات غذا می‌شود و این در حالی است که تولیدکنندگان این تولیدات، درآمد خود را از دست می‌دهند. این مساله برای آفریقا- جایی که هم اکنون عرضه غذای این قاره به وسیله آفت ملخ تهدید می‌شود- خیلی مهم است. نکته دیگری که ما تاکنون دیده‌ایم، موجی از خریدهای استثنایی مواد غذایی فسادناپذیر است. در ایتالیا، تقاضای آرد ۸۰ درصد افزایش یافته است. تمایل زیادی به کالاهای کنسرو شده ایجاد شده است. با این وجود به دلیل روان‌شناسی و محدودیت‌های حرکتی در دوران کرونا، فروش محصولات تازه و ماهی سخت‌تر شده است؛ به این دلیل که ذخیره هر دو محصول مذکور برای مصرف آینده سخت است. بنابراین چه باید کرد؟ کمک‌های نقدی موقت برای کشاورزان فقیر و همچنین کمک‌های مالی برای شروع مجدد تولید، ضروری می‌باشند. بانک‌ها می‌توانند از هزینه‌ها روی وام‌های کشاورزان چشم‌پوشی کنند و مهلت پرداخت را طولانی‌تر نمایند. به علاوه می‌توانند سرمایه را به بخش کشاورزی تزریق کنند تا به کسب و کارهای کوچک و متوسط و نیروی کار آنها رونق ببخشند. دولت‌ها می‌توانند در هنگام اضطرار به خرید تولیدات کشاورزی از کشاورزان کوچک برای ایجاد ذخایر استراتژیک در راستای اهداف بشردوستانه، توجه نمایند.

قرنطینه چینی‌ها اطراف ووهان آیینی عبرتی برای ماست: احیای سبب سبزی که در سال ۱۹۸۸ به اذهان متبادر شده بود، اجازه دسترسی به فراورده‌های تازه و مغذی را به ساکنان شهری داد و باعث سودمندی زیاد مزارع حاشیه شهری مجاور گردید. در برخی استان‌ها، حکومت‌های محلی به تنگناهای کشتارگاه‌ها توجه نمودند و به تمرکز فعالیت‌ها و پرداخت هزینه‌های مواد غذایی سردخانه‌ای اقدام نمودند و عملکرد فعالیت‌های دامداری را حفظ نمودند تا بتوانند به آنهایی که به دلیل شیوع کرونا، قادر به ترک خانه‌هایشان نیستند، مساعدت نمایند.

عنوان خبر: تصویب و ابلاغ آیین نامه اجرایی بند ه تبصره ۸ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور (موضوع نحوه محاسبه مبالغ دریافتی از چاه‌های آب کشاورزی و نحوه هزینه کرد آن)^۱

تهیه و تحلیل: معصومه فخری

ویراستار علمی: الهام باریکانی - مجتبی پالوج

کد: PN- 1-13991027-(29)

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۱۰/۱۴

خلاصه متن خبر

هیأت محترم وزیران «آیین نامه اجرایی بند ه تبصره ۸ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور» با موضوع نحوه محاسبه مبالغ دریافتی از چاه‌های آب کشاورزی و نحوه هزینه کرد آن را مصوب نمودند که طی نامه شماره ۱۱۱۴۱۹ مورخ ۹۹/۱۰/۲ توسط معاون اول رییس جمهور ابلاغ شد.

با تصویب این آیین نامه مالکین چاه‌های آب کشاورزی موظف به پرداخت مبلغ سالانه جهت برداشت از منابع آب زیر زمینی شده‌اند. در این آیین نامه، مبالغ مزبور به ازاء هر مترمکعب آب مصرفی و متناسب با کشت غالب منطقه، تعیین شده است.

تحلیل و پیشنهاد سیاستی

با توجه به مفاد آیین نامه بند «ه» تبصره «۸» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۹، این مصوبه در واقع به نوعی جایگزین مصوبه مربوط به دریافت حق‌النظاره از صاحبان چاه‌های مجاز موضوع بند «ب» ماده ۳۳ قانون توزیع عادلانه آب می‌باشد که در سال ۱۳۷۱ به تصویب شورای اقتصاد رسید و به دلیل مشکلات عدیده‌ای که ایجاد کرد مجلس شورای اسلامی آن را در سال ۱۳۸۴ غیر قانونی اعلام کرد. هر چند در مصوبه اخیر تلاش شد تا برقراری مجدد حق‌النظاره از چاه‌های آب کشاورزی با اهداف صیانت از آبخوان‌های کشور و افزایش اطمینان‌پذیری تامین آب برای مصارف مختلف در بخش‌های شرب، صنعت و کشاورزی توجیه شود، ولیکن واقعیت این است که مصوبه سال ۱۳۷۱ که هدف آن صیانت از منابع آب زیر زمینی بود، به دلیل مشخص بودن نرخ‌ها بر حسب نوع کشت و نیز مکلف نمودن وزارت نیرو به تجهیز چاه‌های مجاز، بر مصوبه اخیر

^۱. <http://dotic.ir/news/8077>

برتری دارد. با این وجود و با گذشت حدود سه دهه، بدون توجه به تجربه مرتبط و تحمیل هزینه به نظام و کشاورزان، تصویب چنین آیین‌نامه‌ای نشان می‌دهد کشور در مدیریت آب دچار عارضه ناکارآمدی بوده و به حل ریشه‌ای مشکلات توجه نشده است. این آیین نامه دارای اشکالات محتوایی متعدد است که در ذیل به برخی از این موارد اشاره می‌شود:

۱- این آیین نامه توجهی به محتوا و کلید واژه‌های مندرج در بند «ه» تبصره قانون نداشته است.

۲- در ماده «۴» این آیین نامه نحوه محاسبه آب بها به صورت «یک درصد درآمد هر هکتار کشت غالب در هر محدوده مطالعاتی تقسیم بر میانگین نیاز آبی هر هکتار کشت غالب در همان محدوده» تعریف شده است که ابهامات ذیل وجود دارد:

الف- منظور از «درآمد» در این ماده قانونی تبیین نشده است. بر اساس ادبیات اقتصادی باید مشخص شود که منظور کدام نوع از درآمد شامل درآمد کل، درآمد خالص و یا درآمد ناخالص است. مسلماً محاسبه آب بها بر اساس درآمد کل بدون لحاظ نمودن هزینه‌های تولید ثابت و متغیری که کشاورزان متحمل شده‌اند، منطقی و عادلانه نیست.

ب - عبارت «نیاز آبی» از لحاظ خالص یا ناخالص بودن دارای ابهام بوده و نیز در صورت عدم اعمال راندمان نمی‌تواند معیار درستی باشد. ج- تعیین کشت غالب منطقه به عنوان معیار قیمت‌گذاری آب، منجر به بروز محدودیت‌های اقتصادی و اجتماعی برای تولید سایر محصولات کشاورزی می‌شود. همچنین محاسبه آب بها بر اساس کشت غالب می‌تواند سبب اجحاف به کشاورزانی شود که کاشتی با درآمدزایی کمتر از کشت غالب دارند و یا محصولات راهبردی و اساسی در تامین امنیت غذایی تولید می‌کنند.

۳- در خصوص تبصره «۱» ماده «۴» مجموع مبالغ قابل دریافت برای چاه‌های کشاورزی بدون نصب کنتور حجمی و محاسبه آب مصرفی، بر اساس سقف میزان بهره برداری مندرج در پروانه بهره‌برداری ذکر شده است. توجه به این نکته حائز اهمیت است که در برخی مناطق به دلیل کاهش سطح آب‌های زیرزمینی و کاهش آبدی چاه‌ها، امکان استحصال آب به اندازه حجم مجاز در پروانه

بهره‌برداری میسر نیست و این نیز به نوعی اجحاف در حق بهره‌بردار است.

۴- تبصره «۶» ماده «۴» در واقع تخفیف ۱۵ درصدی مناطق محروم و کمتر توسعه یافته را که در تبصره «۴» در نظر گرفته است، در صورت کشت محصولات راهبردی در این مناطق نادیده گرفته و تنها ۵۰ درصد تخفیف کشت محصولات راهبردی را می‌پذیرد. این موضوع سبب کاهش حمایت از کشت محصولات راهبردی در مناطق محروم و نیز کشاورزی می‌شود که در مناطق مذکور، این محصولات را کشت می‌کنند.

۵- ماده «۵» آیین نامه تنها چاه‌هایی را مشمول پرداخت نمی‌داند که طی ۵ سال گذشته غیر فعال بوده باشند! اما سؤال این است که تکلیف چاه‌هایی که کمتر از ۵ سال به عنوان مثال ۴ سال و یا ۳ سال غیر فعال بوده اند چیست؟ آیین نامه مصوب سال ۱۳۹۹ بر چه اساسی عطف به ماسبق شده و اجازه می‌دهد هزینه ۴ سال پیش را دریافت کند؟

۶- ماده «۸» این آیین نامه، ناتوانی در تعیین تکلیف چاه‌های غیر مجاز را آشکار کرده است. با عنایت به جاری و ساری بودن قانون تعیین تکلیف چاه‌های غیر مجاز و عدم تعیین تکلیف آنها، دریافت جریمه محل اشکال می‌باشد.

در شرایطی که ساختار حکمرانی آب کشور با اشکالات عدیده‌ای روبرو است، سازوکارهایی صرفاً مبتنی بر قیمت‌گذاری از منظر اصول علمی نمی‌تواند اثر بخشی و کارآمدی لازم را داشته باشد. تأکید بر نرخ‌گذاری بدون توجه به علل اصلی ایجاد بحران، باعث پیچیده‌تر شدن معضلات مدیریت منابع آب کشور و تحمیل تبعات گسترده‌ای بویژه بر بخش کشاورزی و تضعیف امنیت غذایی کشور خواهد شد. لذا پیشنهاد می‌گردد موارد زیر به طور ویژه مورد توجه قرار گیرد:

۱- با توجه به اینکه قانون حق‌النظاره چاه‌های کشاورزی بیش از یک دهه در کشور اجرا شده است، بررسی شود که میزان اثربخشی آن چه میزان بوده است؟ آیا به حفظ تعادل بخشی و یا احیا منابع آب زیرزمینی کمکی کرده است؟ اساساً چرا توسط قانونگذار ملغی شده است؟ اکنون با چه توجیهی مجدداً با یک سازوکار متفاوت در دستور کار قرار گرفته است؟

۲- آمار نشان می‌دهد که بیش از ۸۰ درصد بهره‌برداران بخش کشاورزی کوچک مقیاس هستند که با توجه به مشکلات مربوط به

کشاورزی خرده پا، تامین معیشت و زندگی آنها با افزایش هزینه تولید تحت تاثیر قرار خواهد گرفت. لذا بدون ایجاد معیشت‌های جایگزین و مکمل، تنها اثر این مصوبات فشار بیشتر بر بخش تولید و اشتغال کشور و معیشت بهره‌برداران خواهد بود.

۳- طبق این مصوبه درآمد ناشی از اجرا، کما فی‌السابق، مجدداً به دستگاهی اختصاص خواهد یافت که تجربه اجرای راهکارهای ناکارآمد در خصوص مدیریت منابع آب زیرزمینی را داشته است. آیا اگر درآمد حاصل از این مصوبات، صرف ارتقا بهره‌وری در بخش کشاورزی و ورود فناوری‌ها و دانش روز در این بخش می‌گردید، اثر بخشی بیشتری نداشت؟

۴- در شرایطی که بخش گسترده‌ای از درآمد ناشی از تولیدات کشاورزی در کشور به واسطه‌ها اختصاص می‌یابد و در بسیاری از موارد تولیدکننده با چالش‌های اساسی مواجه می‌باشد، افزایش هزینه تولید با رویکرد اقتصاد مقاومتی و تامین امنیت غذایی مغایرت دارد.

۵- ارتقاء بهره‌وری آب، به عنوان اصلی‌ترین هدف بخش کشاورزی در برنامه ششم توسعه و اقتصاد مقاومتی تعیین و ابلاغ شده است. تصویب این آیین نامه در شرایطی که کشور با تحریم‌های ظالمانه و ویروس کووید ۱۹ مواجه می‌باشد، منجر به تحمیل هزینه‌های تولید بیشتر به بخش کشاورزی شده و تولید ناخالص ملی و نیز تامین امنیت غذایی کشور و معیشت بخش‌هایی از جمعیت کشور را متاثر نموده و در تضاد با این برنامه‌ها می‌باشد.

از سوی دیگر ناکارآمدی رویکردهای بکارگرفته شده درخصوص حفظ، احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی بدون اصلاح ساختار حکمرانی آب کشور مشهود بوده و تزریق مجدد منابع در چنین بستر نهادی کژکارکرد و معیوبی نمی‌تواند اهداف قانون را تامین نماید. وصول حق‌النظاره از چاه‌های آب کشاورزی نمی‌تواند راه حل این مشکل قلمداد شود، بدون آنکه روند و دلایل افت آبخوان‌های کشور مورد مطالعه و ارزیابی قرار گیرد و نیز نقش مدیریت نامناسب نادیده گرفته شود. مجدداً تأکید می‌گردد که اجرای این آیین نامه بدون بررسی کارشناسی جوانب امر، باعث افزایش هزینه‌های تولید محصولات کشاورزی شده و علاوه بر فشار بر کشاورزان، تبعات آن کلیه اقشار کم درآمد کشور را نیز در بر خواهد گرفت.



تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵
تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ صندوق پستی: ۱۵۱۵-۱۵۸۱۵ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir
<http://www.agri-peri.ac.ir>